

Marianne Jelveds tale ved Folketingets afslutningsdebat

Taler

Marianne Jelved
Formand for Radikale Venstre

Dato

3. juni 2003

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Vi vil have fremtiden tilbage.

Den har her-og-nu-regeringen taget med sin kortsigtede politik.

Her-og-nu-regeringen lovede kortere ventelister, flere penge til hjemmehjælp, færre flygtninge.

Men ventelisterne stiger. Ministeren laver statistikkerne om, så der ikke kan sammenlignes.

Der er ikke kommet mere hjemmehjælp til de gamle. Pengene er gået til bureaukrati og statsstyring af kommunerne.

I 2002 og 03 har Danmark modtaget ca. 2 % af asylansøgerne i EU. Det har vi gjort siden 1990.

Antallet af landflygtige danske statsborgere stiger. EU-borgere i Danmark er bedre stillede end nogle af de danske statsborgere. Det er dem, der ikke må bo i Danmark med deres familie.

Med her-og-nu-regeringen har vi fået A- og B-statsborgere.

Her-og-nu-regeringen lovede højere straffe, frit valg og skattestop.

Hurra hvor det går.

Kriminaliteten stiger. Straffene stiger. Køerne til fængslerne stiger. Der er flere dømte uden for end inden for murene.

Og vælgerne har fået løfte om, at Danmark kan få et tag-selv-bord i EU: udlændingepolitikken skal vi have for os selv som en anden lille ø i det europæiske fællesskab.

Hvor visionært!!

Og den såkaldte aktivistiske udenrigspolitik er udmøntet i besparelser på u-lands- og miljøbistand fra 1,37 % af BNP, da SR-regeringen afleverede nøglerne til VK- regeringen. Nu er den nede på 0,87 % - i bedste fald.

Hvor visionært!!

Alligevel fosser pengene ud af statskassen til kortsigtede skattelettelser og et skattestop, der blokerer for en reel reform.

Overskuddet på de offentlige kasser falder og falder.

Gælden spiller ikke nogen rolle for her-og-nu-regeringens perspektiv. For den har ikke noget perspektiv for fremtiden. Eller det er kun den selv, der kender det. Den vil slet ikke tale om fremtiden.

Derimod praler den af, at den har "sparet" borgerne for 24 mia. kr. gennem skattestop og ufinansierede skattelettelser.

Nej, den har belastet de kommende generationer med en gæld, der alt andet lige kunne have været 24 mia. kr. lavere ved en anden prioritering.

Her-og-nu-regeringen vender ryggen til fremtiden.

Hvad taler her-og-nu-regeringen om? Hvad hører vi?

Floskler af et nysprog, borgeren i centrum, frit valg, noget for noget. Hvad mener den?

Forbrugeren i centrum? Eller er det snarere vælgeren i centrum?

Sagen er jo, at denne her-og-nu-regering kun taler om midler. Hvad er det for et samfund vi får? Det kan ikke diskuteres, for regeringen fortæller ikke, hvilket egentligt formål, dens midler skal tjene til?

Hvad er det for et samfund, vi får?

Det er de små-skridts-politik, så vælgerne vænnes til den liberalistiske effektive minimalstat.

Demokratiet og folkestyret er sat under pres. Ikke bare af globaliseringen, men af her-og-nu-regeringen for hvem målet helliger midlet.

Vi ser det i den stigende polarisering i samfundet.

I den politiske splittelse.

Vi vænnes til dem-og-os-samfundet. Vi skal vænnes til kosten. Derfor mørklægges fremtiden.

Det Radikale Venstre vil have fremtiden tilbage.

Det radikale projekt er demokratiet og demokratiets vilkår - både nationalt og internationalt - så det enkelte menneske får muligheder for at skabe sit eget liv inden for fællesskabets rammer.

Der er en grundlæggende universel værdi: mennesket har værdi i sig selv.

Men mennesket er også unikt, individuel, personlig - og dermed forskellig fra hinanden.

Derfor skal der i alt vises respekt for det enkelte menneskes integritet, værdighed og sårbarhed.

Det har de afskyelige scener med irakiske fanger i amerikanske soldaters varetægt ulykkeligvis mindet os om igen.

Der er kun demokratiet - dvs. os selv - til at passe på hinanden og håndhæve de afgørende principper, som vi indretter samfundet efter.

Derfor er menneskerettigheder vigtige.

Derfor er principperne om ligestilling, ligebehandling, retssikkerhed og beskyttelse af minoriteters rettigheder afgørende for os alle.

Derfor er borgerrettigheder helt centrale for demokratiets troværdighed, for en stats troværdighed.

Vi kan diskutere vores personlige værdier og blive meget uenige om dem. Men dem har vi lov til at have for os selv.

Men principperne, som vi indretter samfundet efter, de principper afgør, hvilket slags samfund, vi får.

Det er de principper, som politik handler om. Det er her, vi har den politiske uenighed.

Det er her, vi deler os efter anskuelser.

Hvis velfærdssamfundets kerneydelser fortrinsvis styres af markedskræfterne og økonomisk effektivitet - uanset hvordan det er pakket ind - så er der nogen, der falder af, fordi vi på markedet ikke har ansvar for andre end os selv. Så taber vi ansvaret for hinanden, og så skaber vi stigende polarisering.

Et demokrati, der sætter respekten for det enkelte menneskes værdighed, integritet og sårbarhed øverst, må have plads til forskellighed. Og så er der brug for samhørighed, for fællesskab og for, at vi hver især føler ansvar for fællesskabet, føler ansvar for andre end os selv.

Det kan et samfund, et fællesskab, der er gennemsyret og styret af markedskræfter eller af centralt fastsatte regler og kontrol, ikke føre til.

De midler, vi vælger at bruge til at indrette samfundet med og styre udviklingen med, får konsekvenser for, hvordan vi har det med hinanden i fremtiden. Om vi opfatter os selv som borgere eller som forbrugere i velfærdssamfundet.

Derfor betyder det noget for vores fælles fremtid, hvordan vi indretter folkestyret i en kommunalreform. Og hvordan Folketingets flertal styrer opgaveløsningen i kommuner og amter gennem regler og kontrol.

Skal der være et folkestyre, hvor folkevalgte har reelt ansvar over for vælgerne?
Eller skal de folkevalgte reelt være styret af staten?

Regeringens forslag til kommunalreform er meget centralistisk, når store dele af amternes opgaver centraliseres i staten. Staten får en meget styrket og styrende rolle. Det svækker de folkevalgtes muligheder for at tage ansvar. Folkestyre bliver til statsstyre.

Det Radikale Venstre arbejder for at styrke de folkevalgtes muligheder for at tage ansvar.

Skal alle de offentlige og borgernære arbejdspladser styres i detaljer gennem centralt fastsatte regler for, hvordan opgaverne i dagligdagen skal løses?

Er det virkelig nødvendigt at lovgive om, hvordan en skoleleder skal forholde sig ved elevers fravær? Hvad er det for et samfund, vi får af det? Fremmer det ansvaret for opgaven og respekten for forskellighed?

Hvad er det for en rolle, vi får i et samfund, hvor vi hele tiden får at vide, at vi har valgfrihed, hvis vi ikke er tilfredse med servicen i vores børns skole eller børnehave? Så kan vi bare vælge en anden skole eller børnehave. Har vi som forældre ikke også et ansvar for, at opgaven løses?

Eller er vi forbrugere på et marked af skoler og børnehaver?

Det er tid at sætte fremtiden på en åben dagsorden.

Der er fem centrale udfordringer foran os:

- Andelen af pensionister vokser mere end andelen af erhvervsaktive. Det skal vi forberede os på, fordi det stiller os over for nye krav.

- Der er stigende forventninger til det, samfundet skal levere til borgerne.

- Der er en stigende polarisering, bl.a. fordi mange er uden for arbejdsmarkedet, uden for et meningsfuldt fællesskab.

- Overgang til vidensamfund stiller andre krav til uddannelserne, end industrisamfundet gjorde.

- Det mere og mere omfattende internationale samarbejde og Danmarks opgaver og ansvar.

Vi kender størrelsesordenen af udfordringerne. De er bl.a. beskrevet af den tidligere regering, af den nuværende regering, af vismændene og af regeringens velfærdskommission.

Vi kan forberede os målrettet og få en stabil udvikling til glæde for alle, eller vi kan vente og se, hvor galt det går, og skabe usikkerhed og unødige problemer i fremtiden.

Det danske pensionssystem er bæredygtigt. Det bygger på tre principper:

- Den skattefinansierede folkepension, der er værnet mod fattigdom.

- Den kollektive arbejdsmarkedspension, der giver en sammenhæng mellem erhvervsindkomst og pension.

- Den private og individuelle private opsparing, der giver fleksibiliteten.

De tre dele giver et bæredygtigt pensionssystem, fordi det bygger på opsparinger. Det gør udfordringerne i fremtiden overkommelige. Derfor skal vi holde fast i de principper.

Det giver også den enkelte et ansvar for selv at bidrage. Det giver selvværd og styrker den enkeltes ansvar.

Det er vigtigt, at den enkelte også tager et konkret medansvar for sin egen fremtid og ikke forventer, at alt kommer fra den fælles kasse.

De principper vil Det Radikale Venstre bygge på.

Derfor foreslår vi, at alle på arbejdsmarkedet skal være forsikret mod ledighed. De, der kan, skal også tage et ansvar selv.

Det forudsætter, at der er noget at have ansvaret i.

Derfor må vi skabe reformer, der fjerner de barrierer, der er for en massiv forøget beskæftigelse gennem nye jobåbninger.

I Det Radikale Venstre er vi overbeviste om, at strukturen i vores skattesystem er et problem. Skatten på arbejde er sænket siden midten af 80'erne. Men der er brug for at fortsætte med at sænke skatten på arbejde.

Det er alt for nemt at vælge fritid frem for arbejde, når skatten på arbejde er høj.

Vi kan ændre det problem ved ændringer af strukturen, så skat på arbejde kommer ned omkring 40% for de fleste indkomster.

Vi vil give en masse jobåbninger, hvis man kun skal tjene 370 kr. for at betale for en service, der efter skat og moms giver et overskud på 100 kr. til medarbejderen, når vi i dag skal tjene godt 900 kr. for at opnå det samme.

Det bliver langt mere overkommeligt at vælge mere service og selv betale for det, end det er med det nuværende skattesystem.

Danmark bliver hele tiden et rigere samfund. Mærkeligt nok øger det forventningerne til velfærdssamfundets ydelser. Hvis vi skal klare det pres, kræver det prioriteringer af de offentlige midler, og det kræver alternative handlemuligheder.

Det Radikale Venstre har sat sig de mål,

- at betale gælden tilbage og skaffe råderum til fremtidens udfordringer, inden andelen af ældre stiger efter 2010.

- at vi roligt og socialt ansvarligt kan gennemføre reformer, så vi kan løfte fremtidens udfordringer.

- at vi skal fremme mulighederne for både at tage ansvar for sig selv og for fællesskabet.

Regeringen er tilfreds, hvis der bare er 1 kr. i overskud, siger finansministeren. Det er en sølle ambition. Det er at lukke øjnene for fremtiden.

Hvis vi kunne ændre måden at kræve skat op på, så vi skaffer mellem 50.000 og 70.000 flere jobmuligheder, hvad skulle så holde os tilbage? Et skattestop. Hvad er perspektivet?

Vidensamfundet stiller også krav om, at der er job til mennesker med korte uddannelser.

Og det stiller krav om et generelt højt uddannelsesniveau.

Men vi skal også lære at samarbejde, så vi kan skabe ny viden. Det skal læres i vores uddannelser. Det sker ved at samarbejde på tværs af fagligheder og på tværs af forskellige styrkeområder. Det skal læres fra folkeskolen. Det er, når forskellig viden mødes, at der opstår nye muligheder. Derfor går vi ind for "rundkredspædagogik".

Forskningen skal styrkes. Herunder grundforskningen og uddannelse af nye forskere. Det er helt afgørende.

En fond på 16 mia. kr. vil give et afkast på 800 mio. kr. om året. Det er typisk for regeringens måde at skabe store forestillinger om sin politik, der i virkeligheden dækker over en helt anden virkelighed. 800 mio. kr. om året er ikke særligt ambitiøst. Det Radikale Venstre har tilbudt at finde mindst 1 mia.

kr. om året på finansloven de kommende år.

Vi skal kunne tiltrække kreative talenter. Danmark skal være et attraktivt og åbent og dynamisk og spændende land med høj social stabilitet og et godt miljø med et respekteret renommé. Sådan et har Danmark ikke i dag.

Det internationale samarbejde er i rivende udvikling. Det er Det Radikale Venstres ambition, at Danmark skal gå foran og vise de gode eksempler på, hvordan vi kan komme nærmere en bedre verdensorden, der bygger på større regionale institutioner med ansvar for det internationale samfund.

Derfor skal Danmark være helt og fuldt med i det nye EU, så Danmark er på lige fod med de andre 24 medlemslande.

Hal Kock beskrev i 1945 demokratiet som en livsform, der bygger på frihed og ansvar, og som samler - og ikke splitter. Hal Kock skrev også, at nu mangler vi bare at udvikle demokratiet mellem nationerne. Det har det internationale samfund arbejdet med siden Den 2. Verdenskrig. Det er stadig udfordringen.

Da Irak-krigen startede, var begrundelsen at beskytte omverdenen mod Irak. I dag er det nødvendigt at beskytte irakerne mod hinanden.

Terrorismen har fået ny næring. Også uden for Irak. Vi har fulgt Saudi Arabien i den sidste uge og de stigende oliepriser, der kan få negative konsekvenser for hele verdenssamfundet.

Udviklingen viser det internationale retssamfunds sårbarhed.

Kampen for menneskerettighederne er sat meget tilbage, fordi de vestlige demokratier har mistet troværdighed.

Det Radikale Venstre vil med radikal ukuelighed styrke det europæiske samarbejde. Vi vil være med til at udvikle demokratiet mellem nationerne, som Hal Koch visionært foreslog.

EU skal samle de fælles kræfter, så EU kan tage medansvar og handle sammen om løsningen af de fælles opgaver.

Danmark skal kaste sine kræfter ind i det internationale samarbejde og arbejde for en ny og bedre verdensorden, hvor vi lærer at leve sammen efter demokratiske principper - vores forskelligheder til trods.

Målsætningen er at genoprette u-landsbistanden og miljø- og stabilitetsrammen. Vores mål er, at rammen for u-lands- og miljøbistanden skal have samme størrelsesorden som rammen for forsvaret.

Det Radikale Venstres ambition er at samle Danmark om meningen med folkestyret og demokratiet, at samle kræfterne i det internationale samfund på demokratisk vis uanset forskelle i værdier og kultur, men på demokratiets principper.

Her-og-nu-regeringen splitter.

Det Radikale Venstre vil have en ny regering.

Der er fremtiden til forskel.

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingets kvinder, Folketingstale, Politisk tale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/radikale-vil-have-en-ny-regering>